

УДК 004.738.52:378.145

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ІНТЕРНЕТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРАНТІВ

Осадча К.П.,

Мелітопольський державний педагогічний університет

У статті актуалізовано питання удосконалення підготовки магістрантів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. На основі аналізу українського сегменту Інтернет класифіковано національні Інтернет-ресурси з магістратури (офіційні ресурси, ресурси для дистанційного навчання магістрів, особисті сайти магістрантів, сайти послуг з навчання за кордоном). Автор також проаналізувала показові закордонні сайти, що орієнтовані на допомогу у підготовці магістрантів.

In article questions of improvement of preparation master's degree by means of resources of a network the Internet are staticized, the domestic and foreign resources the Internet focused on training master's degree are analysed; it is classified national Internet resources.

Глобалізація як наслідок загальної комунікації, конкурентної боротьби і ринку впливає не тільки на економіку, а й на сферу освіти, сприяє формуванню єдиного інформаційного та інтелектуального простору. Тому освіта у новому світі глобалізації повинна бути більш гнучкою і відкритою до змін, здатною адекватно реагувати на них. Ці завдання покликані вирішити інформаційно-комунікаційні технології, інтерактивні властивості яких відповідають сучасним вимогам розвитку суспільства.

І.В. Роберт відмічає, що реалізація можливостей сучасних технологій інформаційного впливу (гіпертекст, мультимедіа, віртуальна реальність) в освітньому процесі розширює спектр видів навчальної діяльності, дозволяє удосконалювати існуючі організаційні форми і методи навчання і сприяє виникненню його нових технологій [1, с. 21]. Отже сьогодні на зміну традиційним авторитарним та ілюстративно-пояснювальним методам навчання приходять активні методи, що ґрунтуються на процесах самостійного набуття знань за допомогою сучасних методів представлення і контролю знань, тобто на нових інформаційних технологіях.

Відповідно до Болонської декларації, яку впроваджують українські вузи підготовка фахівців здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра. На рівні магістратури відбувається не лише синтез отриманих раніше знань і їх поглиблення, але й надається можливість реалізувати індивідуальну освітню програму, що здійснюється за рахунок власної дослідницької роботи, що проводиться під керівництвом найбільш досвідчених викладачів. Ураховуючи, що магістерська програма навчання орієнтована на підготовку кваліфікованих кадрів, які повинні мати високий рівень науково-дослідної підготовки, проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес підготовки магістрантів набуває особливого значення. Проте проведений нами аналіз українського сегменту Інтернету на наявність ресурсів для магістрантів показав, що їх дуже мало, а наявні сайти неоднорідні за змістом і не динамічні, інформація носить рекламний або офіційний характер, часто не оновлюється, тому вони не можуть слугувати повноцінним інформаційним супроводом підготовки магістрів. До того ж більшість ресурсів – російською мовою.

Умовно проаналізовані ресурси ми розділили на чотири категорії:

1. Офіційні ресурси (сторінки вузів, факультетів, відділень) – Портал магістрів ДонНТУ (<http://uran.donetsk.ua/~masters>), Інституту магістратури, аспірантури та докторантури (<http://inmad.vstu.vinnica.ua>), Магістратура – Кафедра ВТ НТУУ “КПІ” (<http://comsys.ntu-kpi.kiev.ua/rus/science/magistr.shtml>) та ін.

2. Ресурси для дистанційного навчання магістрів – Центр дистанційного навчання Національної академії державного управління при Президентові України (<http://www.uapadlc.org.ua/courses.html>), Сайт дистанційного навчання МАУП (<http://dl.iapm.edu.ua>), Лабораторія дистанційного навчання ЛНПУ: Магістратура (<http://ldo.lnpu.edu.ua/course/category.php?id=2>) та ін.

3. Особисті сайти магістрантів (сайти груп, випускників, форуми) – Українська академія зовнішньої торгівлі (<http://zed.in.ua/uazt>), Магістратура – форум студентів КНЕУ (<http://forum.kneu.net.ua/forumdisplay.php>) та ін.

4. Сайти послуг з навчання за кордоном – Програми MBA і бізнес-освіта (<http://www.magistr.net.ua>) та ін.

Отже, навчальних ресурсів в українському сегменті Інтернет, крім дистанційних, дуже бракує, і причин цього може бути кілька: 1) невідповідна пошукова оптимізація створених ресурсів; 2) відсутність подібних ресурсів у відкритому доступі; 3) брак таких ресурсів.

Причин невідповідної якості наявних ресурсів, на погляд М.Г. Дмітрієва та В.А. Соколова, може бути кілька: мала насиченість мереж вищих навчальних закладів; невисока користувачька культура викладачів і співробітників внаслідок молодості технології і низького рівня життя викладачів і співробітників ВНЗ; переважно ініціативний характер в області інформаційного забезпечення, відсутність постійної фінансової підтримки, нерозвиненість позабюджетних механізмів; великий попит на спеціалістів у області Web-технологій і відповідний еміграційний відтік [2].

Слід зазначити, що в російському сегменті Інтернету справи не на багато краще, ніж в Україні, просто кількість ресурсів більше. Наприклад, на базі РУДН у 2000 р. була виконана робота по створенню Web-сайту для інформаційного супроводу підготовки магістрів з напрямку “Прикладна математика і інформатика”. Експериментальна версія цього сайту була розташована за адресою <http://www.sci.pfu.edu.ru/~azazovskaya/index.htm> [2], сьогодні його можна знайти лише в архіві Інтернет [4]. Його структура: 1) магістерські програми: вітчизняні магістерські програми, зарубіжні магістерські програми; 2) методичні матеріали: статті, методичні центри; 3) корисні посилання: журнали і газети про вищу освіту, математика і інформатика; 4) нормативні документи [3]. Розділ “Вітчизняні магістерські програми” являє собою список деяких вищих навчальних закладів, що ведуть навчання по магістратурі за напрямком “computer sciences” (комп'ютерні науки), з коротким описом програм, вимог до студентів, умов навчання та посиланнями на сторінки ВНЗ. У розділі “Зарубіжні магістерські програми” – програми університетів США, Канади, Європи, Сінгапуру, Африки, а також коротко описано систему освіти США і Франції. Статті зарубіжних та російських авторів з аналізу магістерської підготовки у Росії та за кордоном, публікації з методики викладання математики і інформатики, матеріали російських конференцій з магістратури та ін., розміщено у розділі “Методичні матеріали”, а також методичні центри, серед яких Асоціація дослідницьких груп з проблем навчання інформатики (CSERGI – Computer Science Education Research Groups International) – неформальне об'єднання з проблем навчання інформатики, яке ставить за мету посилення діяльності у кожній групі, що входить до об'єднання, за допомогою міжкультурної інтернаціональної підтримки. Наводяться також корисні посилання на журнали, газети про вищу освіту, каталоги електронних видань, бібліотек, списки фондів по грантам та ін. Важливий розділ сайту – “Нормативні документи”, де міститься інформація про нормативи Вищої професійної освіти, Держстандарти магістратури, умови прийому, приклади навчальних програм [3].

Аналіз зарубіжних Інтернет-ресурсів дозволяє з'ясувати потенційні можливості розвитку вітчизняної магістерської підготовки за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Наприклад, у північноамериканських університетах (як і у багатьох зарубіжних університетах) інформаційне і методичне забезпечення магістратури та інших форм освіти на сайтах освітніх закладів представлено дуже докладно. Слід виділити, онлайн-програму

підготовки магістрів з інженерії в Університеті штату Аризона [6], особливістю якої є наявність он-лайн демонстрації курсів у вигляді відео.

Слід відмітити цікавий комерційний сайт <http://www.masterguide.org> – джерело інформації щодо вищої освіти в Європі. На ньому можна знайти і порівняти основні магістерські програми Великобританії, Франції, Німеччини, Бельгії, Італії, Фінляндії, Данії, Швеції та інших Європейських країн. Сайт складено з програм навчання пост-бакалавріату, які структуровані у каталог, пошук по якому можна проводити за такими критеріями: країна, мова навчання, напрям підготовки, освітній рівень. Користувачі можуть обрати бажаний список програм у алфавітному порядку і отримати сторінки необхідної інформації щодо кожної програми, як наприклад стартові дати, вимоги до вступу, ціна за навчання, інформація щодо університету і його аплікаційні форми (анкети). Також є інформація, наприклад, про відмінності між ступенем магістра в бізнесі і MBA, між загальними випробуваннями, які зазвичай потрібні (GMAT, TOEFL, IELTS, GRE) і головні відмінності між Європейськими університетами. Інший проект Studyabroad.com присвячено короткостроковим програмам навчання за кордоном, зокрема літнє навчання за кордоном, стажування, обслуговування, інтенсивні програми мов та ін.

Слід відмітити також організацію італійського сайту [5] з курсу “Магістр з проблем співробітництва у міжнародній освіті” (Master sulla dimensione educativa della cooperazione internazionale). По-перше, на відміну від проаналізованих українських сайтів для магістратури, він має гостьовий вхід, тобто не обов'язково бути слухачем курсу, щоб проглянути інформацію стосовно дисциплін. На першій сторінці подано інформацію про мету курсу, структуру та розклад навчання. Після здійснення входу на сайт відображаються матеріали курсу (опис, програма, штат, розклад, перелік дисциплін, корисні посилання, faq), новини, дидактичний модуль, форум, чат, проте доступ до двох останніх заблоковано незареєстрованим користувачам, а також такі кнопки: для повернення на головну сторінку, для перегляду мапи сайту, для виведення інформації про тьютора, для отримання допомоги, для виходу. Для того, щоб отримати доступ до навчальних матеріалів курсу потрібно пройти реєстрацію та авторизацію на сайті.

В українському сегменті Інтернет нами не було знайдено спеціальних ресурсів з магістратури, про що зазначалося вище, проте слід відмітити такий ресурс як “Центр розвитку українського наукового співтовариства” (<http://nauka.profi.net.ua>), метою якого є надання інформації для науковців. Інформаційні ресурси сайту поділено на кілька категорій, серед яких: новини, анонси наукових подій, вимоги ВАК України, збірки наукових праць та конференцій, MBA, гранти та ін. Особливо корисними для магістрантів можуть бути розділи стосовно грантів, MBA (Master of Business Administration – Магістр Ділового Адміністрування) та поради молодим науковцям щодо участі у міжнародних конференціях/семінарах і щодо написання грантових заявок. Адже випускники магістратури повинні мати високий рівень науково-дослідної підготовки, і специфіка професії вчителя теж заставляє бути постійно у тонусі стосовно нових наукових та методичних доробок, вміти аналізувати та систематизувати отриману інформацію, удосконалювати свої професійні якості.

Отже, вітчизняні вищі навчальні заклади поки ще слабо використовують інформаційно-технологічне забезпечення для підтримки навчального процесу майбутніх викладачів у магістратурі і для відображення своєї діяльності у мережі. Разом із тим у вітчизняних вищих навчальних закладах є передумови для якісної підготовки магістрів у області освіти. Накопичено певний методичний досвід, зростає кількість магістерських програм і слід очікувати якісного росту нового ступеню в українській системі освіти. Необхідно ширше залучати інформаційні ресурси Інтернет і досвід зарубіжних вищих навчальних закладів з об'єднання зусиль для підготовки магістрів. Необхідно впроваджувати інформаційно-технологічне забезпечення та створювати системи проєкцій навчального процесу вищого навчального закладу у мережі Інтернет.

ЛИТЕРАТУРА

1. Роберт И.В. Направления научных исследований в области реформирования образования в связи с использованием информационных и телекоммуникационных технологий // Информатизация непрерывного образования: Материалы VII Междунар. выставки-ярмарки. – М.: МИФИ, 1997. – С. 21-27.
2. Дмитриев М.Г. та Соколов В.А., Интернет-образ магистратуры по прикладной математике и информатике: анализ ресурсов сети, 2008, http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&d=light&id_sec=70&id_thesis=2415&r=thesisDesc
3. Дмитриев М.Г., Дмитриев А.М., Зазовская А.А., Ломазова И.А., Петров А.П., Соколов В.А. Система информационной поддержки магистратуры по прикладной математике, 2008, www.ict.edu.ru/vconf/files/tm01_640.doc
4. Internet archive: Wayback Machine, <http://web.archive.org>
5. AlmaChannel – La piattaforma di e-learning dell'ateneo, 2008, <https://servera.almachannel.unibo.it/democooperazione/handlers/almachannel/components/LoginPage.viewDefault>
6. Master of Engineering, 2008, http://cpd.asu.edu/online/?page=online_meng_ms_01